

Druga šansa za izneverene

U zemljama Evropske unije oko šest miliona mladih godišnje napušta školu i nikada ne završi srednje obrazovanje. Prema podacima koje je nedavno iznela Evropska komisija, najveći broj njih je nezaposlen i živi od socijalne pomoći. Školu tokom srednjeg obrazovanja napušta oko 14,4 odsto mladih od 18 do 24 godine. Plan Evropske unije je da se do 2010. procenat mladih koji rano napuštaju školovanje smanji na 10 odsto. Svaki peti petnaestogodišnjak u Evropi ima problema sa čitanjem i pisanjem na nivou koji je potreban za dobijanje posla. Evropska komesarka za obrazovanje Andrija Vasilijević izjavila je nedavno da je reč o izneverenoj deci i da je neophodno preduzeti korake da se ta greška ispravi. Evropska komisija već

preduzima potrebne korake. U Srbiji broj onih koji su prerano napuštali srednju školu iznosi 24 odsto, dok je onih bez završene osnovne škole 16 odsto. Srećom, i mi preduzimamo mere za poboljšanje ove slike. Konkurs za prijavu škola koje žele da učestvuju u programu obrazovanja odraslih "Druga šansa" počeo je ovog meseca. Srbija je, uz Tursku, jedina zemlja van Evropske unije čiji srednjoškolski dobijaju priručnik o životu u Evropi. Evropski dnevnik je publikacija namenjena srednjoškolicima i nastavnicima, a u EU se koristi kao nastavno sredstvo. Učenicima drugih razreda srednjih škola u Srbiji podeljeno je 75.000 dnevnika, a tu je i 3000 priručnika za nastavnike.

Evropa za svaki dan

“Zamislite da sa grupom prijatelja delite kuću. Smatrate da je dobro da stvari obavljate zajedno (kuvanje, žurke, odlazak na odmor...), ali ste ustanovili pravilo da se ništa ne preduzima bez pristanka svih ukućana. Nakon nekog vremena shvatite da, mada su stvari koje radite uspešne, ne činite baš mnogo toga, jer je teško postići saglasnost svih... Ubrzo zaključujete da bi vam, dugoročno gledano, bilo bolje da neke stvari ipak uradite, iako se sa njima slaže samo većina.” Ovako se u Evropskom dnevniku objašnjava promena glasanja u institucijama EU, od prvobitne “stroge jednoglasnosti” na većinsko odlučivanje

Evropski dnevnik je publikacija namenjena srednjoškolcima širom kontinenta, a cilj je da se što bolje upoznaju sa vrednostima Evrope. Ovogodišnji tiraž je 3,35 miliona primeraka, a deli se đacima koji žive u Evropskoj uniji. Srbija je, uz Tursku, jedina zemlja van Unije čiji srednjoškolci dobijaju priručnik o životu u Evropi. Oko 70 odsto sadržaja dnevnika je istovetno u svim državama, dok se oko trideset odsto prilagođava svakoj ponasob. Teme su različite, pisane lakim jezikom, bliskim mladima. Ovdasnje izdanje je, inače, štampano na cirilici.

Evropski dnevnik je prvi put izdat pre šesnaest godina, a kreator je fondacija *Generation*

Europe, uz (trenutnu) finansijsku podršku Evropske komisije. Moguće ga je čitati na 25 jezika, a srednjoškolci u 23.000 srednjih škola dobili su pomenutu publikaciju. Postoji i izdanje za osnovce, od osam do deset godina, no ono se nije pojavilo u Srbiji.

Ministar prosvete Žarko Obradović istakao je da dugogodišnje izdanje ove publikacije “pokazuje da učenici kroz dnevnik lakše upoznaju evropske vrednosti, ugrađujući ih u svoj vrednosni sistem koristeći ih u svakodnevnom životu”.

Verovatno da evropskepticima ulaženje ovakvog vodiča u školske klupe zvuči kao suva propaganda. No, izdavači dnevnika se ne slažu sa tim.

“Prva stvar koju javnost treba da zna jeste da u Evropskom dnevniku nema propagande, on je objavljen kao jedna vrsta informativnog vodiča koji sadrži tačne i neutralne podatke, o kojima učenici mogu da diskutuju i sami izgrade svoje mišljenje”, kaže Kejti Torbern, konsultant na izradi ovogodišnjeg izdanja i predsednica fondacije *Generation Europe*. Ona je naglasila da je baš izazov i bio objasniti mehanizme funkcionisanja EU bez propagande. Na sajtu Fondacije čak se ide dalje, s tvrdnjom da Evropski dnevnik pomaže mladim ljudima da promišljaju kritički, postanu aktivni građani, budu informisani i konačno, ponašaju se odgovorno uzimajući u obzir društvene,

Мудар избор

Европски дневник 2010/2011

ekonomske i ekološke posledice svog delanja.

Učenicima drugih razreda srednjih škola u Srbiji podeljeno je 75.000 dnevnika, a uz to se našlo i 3000 priručnika za nastavnike. To predstavlja drugo izdanje publikacije, dok je srpsku premijeru Evropski dnevnik imao 2009. kada je podeljeno 100.000 primeraka. Inače, on se koristi u svim zemljama EU kao nastavno sredstvo.

O SVEMU PO MALO: Na 98 strana nalazi se mnoštvo tema koja se, najčešće, tiču svakodnevnog života. Takođe, obuhvata informacije vezane za odnos Srbije i EU, istoriju i funkcionisanje Evropske unije, ekonomsku

politiku zajednice, institucije, CEFTA, Bolonjsku reformu.

Navedeno je i istraživanje Kancelarije za evropske integracije (2010) u kom se tvrdi da je za ulazak Srbije u EU 65 odsto građana, a protiv 15 odsto. Za polovinu ispitanih Evropska unija predstavlja "bolju mogućnost za mlade ljude". U dnevniku se još ističe da je Srbija među potencijalnim državama kandidatima, uz Bosnu i Hercegovinu, Albaniju, Crnu Goru i Kosovo prema Rezoluciji Saveta bezbednosti 1244.

Kada su u pitanju "podaci za svaki dan" Evropski dnevnik pruža jasne informacije,

O žabama i preduzetništvu

Jedna od tema koju Evropski dnevnik obuhvata je i preduzetništvo koje definišu kao sprovođenje poslovne ideje u delo da bi se dostiglo materijalno i duhovno zadovoljstvo. Uz deset saveta za pokretanje sopstvenog posla, objašnjava se i šta znači biti preduzimljiv:

"Žaba optimista i žaba pesimista upadoše u krčag pun pavlake. Šta je pomislila svaka od njih?

Žaba pesimista: "Pogiboh! Ne mogu da dišem! Ne mogu se izbaciti, udaviću se!" Tako i bi. Ni žaba optimista nije znala šta da čini, ali pošto je bila optimista imala je nade, a pošto je imala nade – nije sve prepuštala sudbini. Počela je da se bacaka na sve strane, mlatarajući nogama što je mogla snažnije i brže... Pavlaka se zapeni, pa zgruša i ubrzo je žaba optimista stajala na čvrstom komadu putera, dišući s olakšanjem. Naravoučenije ove basne jeste: bolje pokušati nešto nego ne činiti ništa – Andre Moroa.

Činiti nešto više nego drugi oko tebe znači – biti preduzimljiv."

adrese na kojima mladi ljudi mogu potražiti pomoć, podršku, stipendiju za školarinu, posao, praksu. Daju se i saveti. Počev od onih kako se ponašati na intervjuu za posao i gde je pametno kupiti novi mobilni telefon, pa do nabiranja najtraženijih zanimanja u koja spadaju poslovi nakon završenih tehničkih fakulteta, ali i stručnjaci za lobiranje, odnose sa javnošću, evropsko pravo, međunarodnu politiku.

Nemali deo dnevnika posvećen je i ekologiji, (ne)racionalnom i (ne)pažljivom trošenju resursa, kao i načinu života Evropljana. Ističe se da kada bi ostatak sveta živeo onako luksuzno ▶

O Srbiji u Evropskom dnevniku

“Srpski kulturni identitet počiva na mešavini istočnih i zapadnih kulturnih obrazaca:

Istočnjački duh srpske kulture čine ostaci vizantijskog kulturnog nasleđa (pravoslavno hrišćanstvo, vizantijski stil gradnje, srednjovekovni manastiri, ćirilica) i viševjekovne otomanske vladavine na balkanskim prostorima (nekoliko hiljada reči u srpskom jeziku poreklom su iz turskog, dok se srpska nacionalna kuhinja u velikoj meri sastoji od modifikovanih orijentalnih specijaliteta).

Elementi zapadnoevropske tradicije se intenzivnije ugrađuju u srpski kulturni model širenjem prosvetiteljstva krajem XVIII veka. Dositej Obradović, poznat kao ‘srpski Sokrat’, smatra se rodonačelnikom srpskog prosvetiteljstva. Težio je da svoj narod prosveti i uzdigne na nivo drugih, obrazovanih žitelja ondašnje Evrope pišući i prevodeći knjige na narodni jezik, sa ciljem ‘da svet razume čak do prostih seljana i samih pastirskih koliba raširi’. Tokom XIX i početkom XX veka proces su nastavili talentovani mladi ljudi iz Srbije, odlazeći na školovanje u zapadnu Evropu i vraćajući se u svoju zemlju kao advokati, doktori i inženjeri, donoseći moderne ideje i šireći duh zapadne civilizacije.”

Dnevnik o pravima potrošača

“Zakoni EU daju pravo da potrošači u EU mogu da “kupuju do iznemoglosti”, a da ne brinu o plaćanju carine i dodatnih taksi kada se vrate kući. Ovo se primenjuje ukoliko kupuju u drugoj zemlji ili naručuju robu preko Interneta, poštom ili telefonom.

Ako ne radi, vrati ga

Šta se dešava ako kupe nov televizor a on se pokvari? Prema zakonima EU, mogu ga vratiti na popravku ili zamenu. Takođe mogu tražiti popust ili povraćaj cele sume. Ovo je primenjivo i do dve godine od kupovine proizvoda.

Standardi zaštite hrane i potrošačkih proizvoda

EU ima zakone koji obezbeđuju bezbednost proizvoda. Zemlje EU imaju standarde zaštite koji su među najvišima u svetu.

Šta je u vašoj hrani?

Zakoni EU o obeležavanju hrane omogućavaju potrošačima da znaju šta tačno jedu. Svi detalji sastojaka od kojih se prehrambeni proizvod sastoji moraju biti izloženi na etiketi, pored detalja o eventualnom bojenju proizvoda, zaslađivačima i ostalim hemijskim aditivima.

i raskošno kao što to rade stanovnici Evrope, bilo bi potrebno tri planete Zemlje da bismo preživeli. Takođe, dat je podatak da količina hrane bačena u Francuskoj može da podmiri potrebe neuhranjenih u Demokratskoj Republici Kongo, a količina bačena u Italiji bi mogla da istrebi glad u Etiopiji.

Dnevnik obuhvata i poglavlje o drogama, čiji je naslov “Da li je ‘trip’ pravi put?”, zatim o posledicama koje može da izazove preglasno slušanje muzike, kao i o zaštiti prilikom seksualnog odnosa i o seksualno prenosivim bolestima.

Pa je tako navedena informacija da svakog minuta 380 žena ostane u drugom stanju, 190 njih se suočava sa neplaniranom ili neželjenom trudnoćom, 40 žena ima rizičan abortus, a 110 prolazi kroz komplikacije koje su u vezi sa trudnoćom.

Konačno, nije zaobiđen ni deo o ljudskim pravima, a moto samog dnevnika je lepota raznolikosti, uz savete za termine koje treba izbegavati jer nose netolerantni, odnosno uvredljivi prizvuk.

Autori publikacije se bave i nasiljem među mladima. Navode da je istraživanje Instituta za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu pokazalo da u periodu u kom je istraživanje vršeno, dve trećine učenika bar jednom je bilo izloženo nekom obliku nasilja. Od tog broja, 23 odsto učenika tvrdi da su doživeli da ih nastavnik uvredi, ismeje ili udari.

Uz ove zabrinjavajuće podatke, učenik se poziva da se zapita u kojim situacijama se on nasilnički ponašao, navode se saveti u vezi sa sopstvenom zaštitom kao i sa pomoći žrtvama nasilničkog ponašanja.

Zanimljivo je da je ovih dana na sajtu Fondacije koja je tvorac dnevnika osvanulo izvnenjenje u kom Evropska komisija i *Generation Europe* žale zato što u dnevniku nijednom prilikom nije pomenuta važnost velikih verskih praznika, kao i da nije naglašeno da su oni deo evropske baštine, što se pogotovo odnosi na Božić i značaj koji on ima u hrišćanstvu.

Jedna stranica u srpskom izdanju Evropskog dnevnika govori i o bezviznom režimu koji važi za građane Srbije kada je pitanju EU. Sudeći prema napisima u novinama poslednjih dana o suspenziji istog, ostaje nam da se nadamo da će i izdanje 2011/12. sadržati ovu stranicu. ◀

Jelena Jorgačević

Izneverena deca

Prema podacima Eurostata, u Evropskoj uniji školu tokom srednjeg obrazovanja napušta oko 14,4 odsto mladih od 18 do 24 godine. Svaki peti petnaestogodišnjak u Evropi ima problema sa čitanjem i pisanjem na nivou koji je potreban za dobijanje posla

U ZEMLJAMA EVROPSKE unije oko šest miliona mladih godišnje napusti školu i nikada ne završi srednje obrazovanje. Prema podacima koje je nedavno iznela Evropska komisija, najveći broj njih je nezaposlen i živi od socijalne pomoći. Kako se navodi u saopštenju Komisije, rano napuštanje škole negativno utiče na privredni rast, situaciju u društvu i predstavlja ozbiljnu prepreku za ispunjenje plana EU o održivom razvoju, u kom bi trebalo da učestvuju svi društveni slojevi. Prema podacima Eurostata, u Evropskoj uniji školu tokom srednjeg obrazovanja napušta oko 14,4 odsto mladih od 18 do 24 godine. U grupi mladih koji nemaju srednje obrazovanje, tek oko 17 odsto njih završilo osnovnu školu.

Plan Evropske unije je da se do 2010. procenat mladih koji rano napuštaju školovanje smanji na deset odsto. Za realizaciju ovog cilja, Evropska komisija je napravila plan o kom će ministri obrazovanja EU raspravljati u maju. U sedam zemalja članica (Austrija, Češka, Finska, Litvanija, Poljska, Slovačka i Slovenija) procenat mladih koji napuštaju školu već je 10 odsto, što je cilj EU za 2020. U tri zemlje članice, Malti, Portugaliji i Španiji, procenat mladih koji napuštaju školovanje viši je od 30 odsto. Prema podacima Komisije, u gotovo svim zemljama od 2000. godine naovamo zabeležen je trend opadanja broja mladih koji napuštaju školovanje.

Kako se navodi u planu Komisije, za rešavanje ovog problema nije dovoljna promena obrazovne politike. Neophodni su konkretni koraci, prilagođeni uslovima na državnom, regionalnom i lokalnom nivou. Potrebna je prevencija, koja podrazumeva da se deci u što ranijem uzrastu pomogne u učenju i da se izbegnu uslovi koji mogu da ih podstaknu da rano odu iz škole, poput ponavljanja razreda i izostanka pomoći učenicima koji se školuju na jeziku koji nije njihov maternji. Tokom školovanja se mora reagovati u slučaju da se pojave problemi, poput neopravdanog izostanaka sa časova i loših rezultata. Potrebno je dati i

HITNA AKCIJA: Androula Vasiliu, evropski komesar za obrazovanje

“drugu šansu” u slučaju problema, što podrazumeva i dodatne časove u školi i mogućnost za mlade da se nakon pauze vrate na školovanje i obuku.

U rešavanju tog problema mogu pomoći i saradnja među članicama EU, međusobno informisanje o koracima koji pomažu u smanjenju procenta mladih koji napuštaju školovanje i bolje korišćenje evropskih fondova u te svrhe. “Smanjenje udela osoba koje rano napuštaju škole u Evropi za samo jedan procentni poen donelo bi pola miliona kvalifikovanih mladih ljudi svake godine. Većina zemalja EU napredovala je u smanjenju broja mladih koji napuštaju školu sa niskim nivoom obrazovanja, ali se još mora raditi na tom polju”, kazala je evropska komesarka za obrazovanje, kulturu, višejezičnost i mlade Androula Vasiliu prilikom predstavljanja izveštaja Evropske komisije.

U prevenciji ranog napuštanja školovanja, EU već preduzima korake. Nedavno objavljena studija mreže *Eurydice* o ponavljanju razreda u zemljama EU pokazala je da praksa ponavljanja postoji i primenjuje se u većini zemalja, ali da se održava zahvaljujući duboko ukorenjenom ubeđenju zajednice, a ne zato što je zaista

efikasna za prevazilaženje teškoća u učenju.

Vasiliu je istovremeno upozorila da svaki peti petnaestogodišnjak u Evropi ima problema sa čitanjem i pisanjem na nivou koji je potreban za dobijanje posla, u poređenju sa šest odsto u Južnoj Koreji, deset odsto u Kanadi i 14 odsto u Japanu: “Izneverili smo ovu decu i moramo odmah da preduzmemo akciju”, izjavila je ona. Procenjuje se da skoro trećina radno sposobnih odraslih osoba u EU, što je 80 miliona ljudi, poseduje nizak ili osnovni stepen pismenosti. “Mnogi ljudi jednostavno ne mogu da se nose sa svakodnevnim zahtevima društvenog i ekonomskog života”, rekla je Vasiliu. Stručnjaci prognoziraju da će se na evropskom tržištu rada dogoditi veliki pad potražnje za nekvalifikovanim radnom snagom, te da će procenat potražnje za visokokvalifikovanim radnicima u narednih deset godina porasti sa sadašnjih 29 na 35 odsto. Da bi poboljšala pismenost građana, EU je osnovala ekspertski panel sa holandskom princezom Lorentijen na čelu, koja je i izaslanik UNESKO-a za pismenost. Ova komisija će do sredine sledeće godine sastaviti predloge za poboljšanje situacije u oblasti opismenivanja stanovništva. ◀

Obrazovanje odraslih

Opet u klupi

U javnosti se često prenebregavaju ekonomska i društvena komponenta obrazovanja onih koji nisu “na vreme” završili svoje škole, pa se učenje u odrasлом dobu tretira kao lični interes. Evropska komisija je upravo nedostatak kvalifikovane radne snage navela kao problem razvoja privrede i stranih ulaganja u Srbiju. Projektom “Druga šansa” odrasli se ponovo vraćaju u školske klupe

VISOK NIVO NEPISMENIH, 730.000 nezaposlenih, oko 40 odsto nezaposlenih su nekvalifikovani ili polukvalifikovani, 24 odsto punoletnih građana završilo je samo osnovnu školu, a 16 odsto nije završilo ni osam razreda osnovne škole, zatim (još) neusvojen zakon za obrazovanje odraslih koji se najavljuje godinama – tako zvuči tamna strana obrazovanja i (ne)zapošljivosti u Srbiji.

Evropska komisija je u Izveštaju o napretku Srbije u procesu evrointegracija za prošlu godinu navela kao problem razliku između ponude i potražnje za kvalifikovanim radnom snagom na tržištu, što predstavlja kočnicu razvoju privrede i dolasku direktnih, stranih investicija.

Obrazovanje odraslih predstavlja jedan od načina da se pristupi problemu. U tekstu “Strateški pravci razvoja obrazovanja odraslih”, koji su 2001. napisali članovi Komisije za obrazovanje odraslih i doživotno obrazovanje, ističe se da ono predstavlja uslov opstanaka i razvoja modernih društava, u čemu je Vlada Srbije imala zastoj. Naime, 2006. usvojena je Strategija za obrazovanje odraslih, ali se sa Zakonom kasni. (Većina država regiona usvojila je pomenuti Zakon.) U Strategiji se navodi da je jedan od ključnih problema nedostatak sistemskog pristupa u razvoju obrazovanja odraslih (strategija, legislativa, institucije, kadrovi i finansijska sredstva).

U javnosti se često prenebregavaju ekonomska i društvena komponenta ovog problema, a učenje u odrasлом dobu tretira se kao lični interes i ambicija.

U Srbiji je, kako su istakli u pomenutom tekstu, sedamdesetih godina delovalo nekoliko desetina škola za osnovno obrazovanje odraslih. Pre nešto više od dve decenije u Jugoslaviji je postojalo 200 institucija kao što su radnički, otvoreni univerziteti. Danas ih je znatno manje. Početkom dvadesetog veka (2001. godine) škola za osnovno obrazovanje odraslih bilo je samo 19 i njih su uglavnom pohađali

adolescenti sa teškoćama u učenju i ponašanju. I neformalni sektor obrazovanja koji obuhvata obučavanje za određene veštine (kao što je korišćenje kompjutera), kurseve krojenja ili stranih jezika nije standardizovan i uglavnom je “van države”. U Italiji, na primer, ljudi dobijaju od države vaučer i biraju program koji će pohađati besplatno.

Konferencija UNESCO-a je 1976. godine koncept obrazovanja definisala tako da uključuje skup svih obrazovnih procesa, sadržaja, metoda, bez obzira na to da li neko nastavlja obrazovanje, menja oblast učenja koju je započeo, razvija svoje sposobnosti ili poboljšava različite tehničke i stručne kvalifikacije. Drugim rečima, svakome se pruža mogućnost da se, bez obzira na godine, obučava za nešto za šta ranije nije imao vremena ili da se usavršava u svojoj oblasti. Obrazovanje odraslih uključuje sve oblike obrazovanja ljudi starijih od 15 godina.

ŠANSI ZA UKLJUČIVANJE: S obzirom na stanje u zemlji posebno raduje konkurs Ministarstva prosvete “Druga šansa”. Cilj projekta

je da se uspostavi sistem za osnovnoškolsko obrazovanje odraslih koji su napustili školovanje. Oni će imati šansu da završe započeto, kao i da nastave dalje školovanje u srednjem obrazovanju. Oni koji završe sedmi i osmi razred pohađaće i stručnu obuku pa će na taj način steći sertifikat što otvara vrata eventualnom radnom mestu. Program će se sprovesti u 80 osnovnih škola u Srbiji i 75 srednjih stručnih škola. Predviđena je i obuka za nastavnike, kao i angažovanje 80 asistenata u programima za odrasle. Uključivanje škola počće u martu ove godine. Školske 2011/2012. odrasli će ponovo sestiti u klupe. Finansijska sredstva su obezbeđena kroz Instrument za pretpriputnu pomoć Evropske unije.

Evropska asocijacija za obrazovanje odraslih ima dva slogana “Nikada nije kasno za učenje” i “Uvek je pravo vreme za učenje”. Pogotovo kada je ono nužda i način da se izađe iz začaranog kruga u kojem oni koji nemaju ne mogu da se zaposle jer nisu završili škole.

J. Jorgačević

Uskoro na sudu javnosti

Krajem prošle godine, ombudsman Univerziteta u Beogradu profesor Branko Rakić završio je Nacrt povelje prava i obaveza studenata Univerziteta u Beogradu i uskoro će biti objavljen za javnu raspravu. Posle javne rasprave trebalo bi da povelju usvoji Savet Univerziteta u Beogradu. Ovakvi dokumenti skoro da i ne postoje na univerzitetima u Evropi, a i van Evrope su retkost, sa izuzetkom Kanade

KOLIKO SU STUDENTIMA u Srbiji poznata njihova prava i na koji način mogu da ih zaštite i odbrane, vidi se po tome koliko se njih obraća za pomoć studentskom ombudsmanu. Zaštitnici studentskih prava kažu da im se javljaju samo najsmelij, a da i oni to rade stidljivo i oprezno. Prava studenata predstavljaju posebnu vrstu prava. Najvažnija među njima utvrđena su Zakonom o visokom obrazovanju. To su pravo na upis, kvalitetno školovanje i objektivno ocenjivanje, blagovremeno i tačno informisanje o svim pitanjima koja se odnose na studije, aktivno učestvovanje u donošenju odluka, različitost i zaštitu od diskriminacije, samorganizovanje i izražavanje sopstvenog mišljenja, povlastice koje su studentu zagarantovane njegovim statusom, podjednako kvalitetne uslove studija za sve studente, obrazovanje na jezicima nacionalnih manjina, to da bira i da bude biran u studentski parlament i druge organe univerziteta i fakulteta.

Od izuzetnog značaja je korektan i profesionalan odnos nastavnika i saradnika prema studentima u toku nastavnog procesa, prilikom provere znanja i ocenjivanja.

Studenti moraju biti zaštićeni od diskriminacije prema bilo kojem osnovu kao što su pol, rasa, seksualna orijentacija, bračni status, boja kože, vera, jezik, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno poreklo, povezanost sa nekom nacionalnom zajednicom, status stečen rođenjem, postojanje senzornog ili motornog hendikepa ili imovinsko stanje. Studentima sa posebnim potrebama treba obezbediti adekvatne uslove za studiranje. Potrebno je obezbediti slobodu govora, organizacije i okupljanja studenata, u skladu sa zakonom.

Krajem prošle godine, ombudsman Univerziteta u Beogradu profesor Branko Rakić završio je Nacrt povelje prava i obaveza studenata Univerziteta u Beogradu i uskoro će biti objavljen za javnu raspravu. Posle javne rasprave trebalo bi da povelju usvoji Savet Univerziteta

u Beogradu. Ovakvi dokumenti skoro da i ne postoje na univerzitetima u Evropi, a i van Evrope su retkost, sa izuzetkom Kanade. Institucija univerzitetskog ombudsmana je inače potpuno nova za Srbiju. Rakić je izabran na ovo mesto u aprilu 2009. godine, a kako se vidi iz njegovih izjava za medije, dosadašnji rad se uglavnom svodio na stvaranje uslova da bi uopšte mogao da radi. Njegov posao je da konstatuje da li postoji kršenje nekog prava, a onda da utiče da se taj problem prevaziđe.

Iako Nacrt povelje još nije dostupan javnosti, za sada je poznato da u njemu piše da su studenti buduća intelektualna elita Srbije i da se u odnosu sa njima ne sme polaziti od pretpostavljenih negativnih svojstava kao što su lenjost, neznanje, nepoštenje, sklonost ka pribegavanju nedozvoljenim sredstvima i slično, već upravo suprotno. Istovremeno, pravo na ravnopravan tretman studente ne oslobađa dužnosti poštovanja starijeg, poštovanja nastavnika i saradnika i poštovanja tuđeg zvanja i službenog položaja. Znanan deo povelje posvećen je pravu studenata na kvalitetno i zdravo obrazovanje, što znači da obrazovni proces

mora da bude usmeren u pravcu otkrivanja, podsticanja i razvijanja potencijala studenata. Nastavnici i saradnici su dužni da podstiču izgradnju i izražavanje mišljenja i stavova studenata, a student ne sme da trpi štetne posledice zbog izražavanja mišljenja ili stavova sa kojima nastavnik ili saradnik nije saglasan. Neuspeh u studiranju ne sme se tretirati samo kao neuspeh studenta, već kao zajednički neuspeh i studenta i nastavnika i saradnika koji su sa studentom radili na predmetima o kojima je reč i koji su ga ocenjivali. Ponovljeni neuspeh studenta pri ocenjivanju znači i obavezu profesora da pomogne tom akademcu tako što će mu posvetiti dodatnu pažnju.

Osim što će se naći među malobrojnim zemljama koje imaju Povelju o pravima studenata, Srbija je među prvima u regionu uvela i instituciju studentskog ombudsmana. Ova institucija postoji na Univerzitetu u Novom Sadu još od 2006. godine, kada je ustanovljena na inicijativu Saveza studenata Univerziteta u Novom Sadu, koji je okupio tim studenata Pravnog fakulteta.

Obrazovanje Roma prioritet

VAŽNO PITANJE MINISTARSTVA za ljudska i manjinska prava biće poboljšanje obrazovanja i popis romskog stanovništva, rekla je za RTS državna sekretarka Ministarstva Slavica Denić.

Nova državna sekretarka Ministarstva za ljudska i manjinska prava Srbije Slavica Denić rekla je da će prioritet u radu biti poboljšanje obrazovnog statusa Roma, a da će ove godine najveći posao predstavljati popis romskog stanovništva. Denićeva je rekla da je najvažnije krenuti od procesa obrazovanja i da joj je rad u RTV Vojvodine pomogao da se upozna sa problemima romske nacionalne zajednice oko četiri oblasti koje predviđa "Dekada Roma" – stanovanje, obrazovanje, zdravstvo i zapošljavanje.

Denićeva je najavila rad na procesu afirmativnih mera koje država ne sprovodi i da je cilj Ministarstva da se na čitavoj teritoriji Srbije primeni model koji se primenjuje u Vojvodini.

Govoreći o tom modelu i obrazovanju Roma, državna sekretarka je navela da na novosadskom univerzitetu studira više od 200 studenata, dok, kada je reč o srednjoškolcima, postoji projekat pokrajinske vlade koji se odnosi na mentorski rad u srednjim školama i integraciju romske dece koji se sprovodi već četiri godine.

Fakulteti o pravima dece

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA i Fakultet za medije i komunikacije Singidunum univerziteta u saradnji sa Unicefom počeli su proces uvođenja kursa o pravima deteta i novinarskoj praksi u svoje nastavne planove i programe.

Studentima će kursevi biti ponuđeni početkom naredne školske godine.

Kursevi o pravima deteta biće ponuđeni studentima početkom školske 2011/2012. godine,

nakon serije seminara koje će za fakultete održati predavači sa Dablinskog instituta za tehnologiju iz Irske, saopštio je Unicef. Dablinski institut za tehnologiju na zahtev Regionalne kancelarije Unicefa za Centralnu i Istočnu Evropu razvio je i pomaže implementaciju nastavnog plana i programa o pravima deteta i novinarskoj praksi. Kurs je pilotiran u Turskoj gde se sada predaje na sedam univerziteta, a postoji i u Rumuniji, Makedoniji, Gruziji.

Stipendije i za Srbiju

JEDNA OD NAJVEĆIH revizorskih kuća na svetu, "KPMG", koja je od 1996. godine prisutna u Srbiji, pokrenula je u Velikoj Britaniji jedinstven program stipendiranja učenika završnih godina srednjih škola, saopštila je njena kancelarija u Beogradu, "KPMG Srbija".

Pravo na stipendiju u visini od 20.000 funti mogu da ostvare učenici od 18 do 19 godina, koji su postigli najbolje uspehe tokom školovanja. Stipendija obavezuje buduće studente da u narednih šest godina dobiju diplomu iz računovodstva i da obave jednogodišnju praksu na Institutu ovlašćenih računovođa. "KPMG" u Velikoj Britaniji pokriva troškove školarine i smeštaja tokom studiranja, obezbeđujući početnu platu od 20.000 funti bruto na godišnjem nivou, a plata studenata može porasti i na 45.000 funti. U "KPMG Srbija" 66 zaposlenih pohađa program Asocijacije ovlašćenih računovođa Velike Britanije. "KPMG Srbija" tradicionalno organizuje besplatne radionice za apsolvante i studente završnih godina u cilju približavanja poslovanja revizije, finansijskog savetovanja, poresko-pravnog savetovanja i savetovanja u oblasti informacionih tehnologija.

Najuspešniji polaznici radionica dobijaju mogućnost da pohađaju praksu u kompaniji, navedeno je u saopštenju.

Uskoro univerzitet odbrane

MINISTAR ODBRANE DRAGAN Šutanovac najavio je da će uskoro biti formiran univerzitet odbrane, čime će biti zaokružena reforma oblasti nauke u sistemu odbrane. Prošle godine akreditovane su Vojna akademija, VMA i Vojnotehnički institut, čime su ispunjene pretpostavke za formiranje univerziteta odbrane.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec